

Πηγή: <http://www.politis-chios.gr/2005/13012005/prosopografia.html>

13/01/2005

>>Τώνια Μαρκετάκη

>>Η σκηνοθεσία που μας λείπει

>>Αυτή που έφυγε νωρίς

>>Γράφει η κ. Πόπη – Χαλκιά Στεφάνου

>>Για την πετυχημένη, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, σκηνοθέτιδα Τώνια Μαρκετάκη πολύ λίγα είναι γνωστά στη Χίο, αλλά και στον τόπο ακόμη καταγωγής της μητέρας της, στα Καρδάμυλα.

Κόρη της δυναμικής Άννας Κατσιμπήρη Μαρκετάκη, η Τώνια γεννήθηκε στον Πειραιά στα σκληρά χρόνια της κατοχής.

Πολύ νωρίς έχασε τον πατέρα της. Η μητέρα τότε ανέλαβε για τη μικρή Τώνια το διπλό ρόλο και των δύο γονιών.

>>Κοντά στη στοργική μητέρα έντονη η παρουσία της Καρδαμυλίτισσας γιαγιάς, της Καλλιόπης Καραβόλου – Κατσιμπήρη, που με τις διηγήσεις και τα παραμύθια της, σπινθηροβόλησε την παιδική φαντασία του μικρού κοριτσιού και που, όπως η ίδια η Τώνια αργότερα ομολογούσε, επηρέασαν την απόφασή της για τους επαγγελματικούς στόχους.

Με βραβεία και επαίνους τελείωσε τις εγκύκλιες σπουδές της στην Ελλάδα, για να συνεχίσει τη μόρφωσή της, με υποτροφία πια, στο Παρίσι, στο Ινστιτούτο Ανωτάτων Κινηματογραφικών Σπουδών.

Θέλησε να γίνει σκηνοθέτης και έτσι κατάφερε να πάρει την Τρίτη κατά σειρά θέση Ελληνίδας σκηνοθέτιδας μετά τη Μαρία Πλυτά και τη Λίλα Κουρκουλάκου.

Στο Παρίσι που σπούδασε ήταν η μοναδική γυναίκα στο τμήμα Οπερατέρ, μιας και δε στάθηκε δυνατό να εκπορθήσει το ανδροκρατούμενο, μέχρι τότε, κάστρο του τμήματος των Σκηνοθετών.

Μετά την αποφοίτησή της και αφού βρήκε λύση για το όνειρό της σκηνοθεσίας, πλούσια πλέον σε γνώση και οράματα επιστρέφει στην Ελλάδα.

Το 1967 γυρίζει την πρώτη της ταινία «Ο Ιωάννης και ο δρόμος».

Τον Αύγουστο όμως του ίδιου χρόνου συλλαμβάνεται ως αντικαθεστωτική και φυλακίζεται για τέσσερις μήνες στην Ασφάλεια.

Δικάζεται και καταδικάζεται με αναστολή. Ανήμπορη να δεχτεί τη στέρηση της ελευθερίας καταφεύγει στο Λονδίνο, όπου εργάζεται, ως βοηθός σκηνοθέτη.

Μετά από ενάμισι χρόνο εργασίας και με συντροφιά τα σοσιαλιστικά της οράματα αποφασίζει να εργαστεί στο Αλγέρι, στο Τμήμα Λαϊκής Επιμόρφωσης του Υπουργείου Γεωργίας.

Το Μάιο του 1971 η Τώνια Μαρκετάκη επιστρέφει στην Ελλάδα.

«Προτιμώ τους δικούς μου φασίστες, απ' όλου του άλλου κόσμου», δηλώνει μαζί με την απόφασή της να παραμείνει πλέον στην Ελλάδα και να γυρίσει ταινίες.

Με τον «Ιωάννη τον βίαιο», μία τρίωρη ασπρόμαυρη ταινία, κερδίζει στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης το 1973 τρία βραβεία, της σκηνοθεσίας, του σεναρίου και του πρώτου ανδρικού ρόλου.

Το 1976 η Μαρκετάκη αποφασίζει να μεταφέρει στον κινηματογράφο μια νουβέλα επιστημονικής φαντασίας, μία διασκευή του «Μικρού Πρίγκιπα» και των περιπετειών του, με πλανήτες και ναυαγούς από τον Όμηρο έως τον Ιούλιο Βερν.

Με την ταινία της «Ο άνθρωπος που χάθηκε» η Τώνια παγιδεύεται στο χωρόχρονο της ελληνικής κινηματογραφικής πραγματικότητας, με αποτέλεσμα να μην την τελειώσει ποτέ.

Λίγο αργότερα, το 1977, η Τώνια Μαρκετάκη αποφασίζει για πρώτη φορά να ενσκήψει πάνω στην νεοελληνική λογοτεχνία με το μυθιστόρημα του εκπροσώπου της περιβόητης γενιάς '30 Κώστα Πολίτη, το «Λεμονοδάσος».

Η Μαρκετάκη όμως εκτός από το φακό ερωτοτροπεί και με το θέατρο.

Στο Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδας το 1980 ανεβάζει δύο ελληνικά μονόπρακτα, το «Τέλος» του Γιώργη Χριστοφιλάκη και το «Ένα παράξενο απόγευμα» του Αντώνη Δωριάδη.

Στην Πειραματική Σκηνή της Θεσσαλονίκης δίνει την παρουσία της μ' ένα έργο για παιδιά, ενώ το 1987 σκηνοθετεί με επιτυχία, στη Θεσσαλονίκη πάλι, το «Φονιά» του Μήτσου Ευθυμιάδη.

Με την «Τιμή της Αγάπης», του Κωνσταντίνου Θεοτόκη, η Τώνια Μαρκετάκη στρέφεται ξανά στη νεοελληνική πεζογραφία.

Με την ταινία αυτή, η Τώνια έχει τη δυνατότητα να εκφραστεί και να ενώσει και τα δικά της πιστεύω, ώστε να μπορέσει να περάσει τα μηνύματα που θέλει.

Με την ταινία αυτή, η Τώνια Μαρκετάκη καταξιώνεται, καθιερώνεται στην Ελλάδα και απλώνει τα φτερά της και στους ορίζοντας του εξωτερικού.

Έτσι, το 1983 κερδίζει για την ταινία της «Η τιμή της Αγάπης» επτά κρατικά βραβεία και στο Φεστιβάλ Μεσογειακού Κινηματογράφου, το 1984 το βραβείο «Χρυσή Ελιά», το βραβείο καλύτερης ταινίας.

Η ταινία της «Οι κρυστάλλινες νύχτες» είναι το κύκνειο άσμα της Τώνιας Μαρκετάκη. Σε αυτή τα σύμβολα και η ρεαλιστική αφήγηση συμπλέουν.

Η Τώνια Μαρκετάκη υπήρξε μια από τις πιο σημαντικές προσωπικότητες του ελληνικού κινηματογράφου, όχι μόνο για το ταλέντο της και την ευαισθησία της, αλλά και για τη στάση και το ήθος της στη ζωή.

Στο έργο της έδωσε το δυναμικό παλμό της, έδωσε τον ευαίσθητο εαυτό της, έφτασε στο τέρμα χωρίς να υποκύψει σε συμβιβασμούς.

Η καρδιά της δεν άντεξε.

Η Τώνια Μαρκετάκη άφησε τον κόσμο στην πιο δημιουργική ηλικία της ζωής της, στα πενήντα δύο της χρόνια, στις 26 Ιουλίου 1994.

Ο χαμός της άφησε αναπλήρωτο κενό αλλά και υποθήκες και ράγισε ανεπανόρθωτα την καρδιά της στοργικής μητέρας και των φίλων της.

>>Είναι

Μία άσβεστη μνήμη.

>>Ήταν

Πάντα μια γυναίκα αγωνίστρια.

>>Έφυγε

Χωρίς θόρυβο.